

Ady Endre

Az Illés szekerén

*Mercator
Stúdió*

Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője

Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN 978-963-607-601-6

Mercator Stúdió, 2006

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó

2000 Szentendre, Harkály u. 17.

www.akonyv.hu

Tel/Fax: 06-26-301-549

Mobil: 06-30-305-9489

e-mail: peteryk@axelero.hu

Ady Endre

Az Illés szekerén

(1908)

TARTALOM

AZ ÚR ILLÉSKÉNT ELVISZI		LÉDA AJKAI KÖZÖTT	42
MIND...	6	A TE MELEGSÉGED	43
A SION-HEGY ALATT	7	A MI NÁSZNAGYUNK	44
»ÁDÁM, HOL VAGY?«	8	LÉDÁVAL A TAVASZBAN	45
AZ ISTEN BALJÁN	9	LÉDA AJKAI KÖZÖTT	46
KRISZTUS-KERESZT AZ ERDŐN	10	HA HOLTAN TALÁLKOZUNK	47
AZ ÚR ÉRKEZÉSE	11	CSÓK AZ ÁJULÁSIG	48
IMÁDSÁG HÁBORÚ UTÁN	12	A SZERELMESEK HOLDJA	49
EGY RÉGI KÁLVIN- TEPLOMBAN	13	VÁROM A MÁSIKAT	50
A SION-HEGY ALATT	14	CSUKOTT SZEMŰ CSÓKOK	51
SZERESS ENGEM, ISTENEM	16	RUTH ÉS DELILA	52
A NAGY CETHALHOZ	17	AZ ASSZONY JUSSA	53
A VIDÁM ISTEN	18	HALÁLBA VIVŐ VONATOK	54
ÁLMOM: AZ ISTEN	19	NEM JÖN SENKI	55
URAM, OSTOROZZ MEG	20	A LELKEDDEL HÁLNI	56
AZ ÉJSZAKAI ISTEN	21	ÉN RÉGI MÁTKÁM	57
AZ ISTEN HARSONÁJA	22	AZ UTCA ÉNEKE	58
ISTEN, A VIGASZTALAN	23	DÓZSA GYÖRGY LAKOMÁJÁN	59
TÉLI MAGYARORSZÁG	24	A VÖRÖS NAP	60
MAGYAR JAKOBINUS DALA	25	EMLÉKEZÉS TÁNCSCICS	
EGY HARCIS JÉZUS-MÁRIA	26	MIHÁLYRA	61
MAGYAR FA SORSA	27	A LEGSZENTEBB CSÓK	62
VÉN DIÁK ÜDVÖZLETE	28	A HADAK ÚTJA	64
MÉRT IS TETTEM?	30	AZ UTCA ÉNEKE	66
HÁRMAN A MEZŐN	31	CSÁK MÁTÉ FÖLDJÉN	67
AZ ÉN MAGYARSÁGOM	32	A GRÓFI SZÉRŰN	68
NÉHAI VAJDA JÁNOS	33	PANNONIA GRÓFNŐ SZEKERE	69
A TÉLI MAGYARORSZÁG	34	AZ ŐSZI RÓZSÁK	70
A MAGYAR VIGASSÁG	35	A CSILLAGOK CSILLAGA	71
CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY	36	ÚJ VÁRAK ÉPÜLTEK	72
A KÜRTÖSÖK SZAVA	37	A DÉLIBÁB ÜZENETE	73
NEKÜNK MOHÁCS KELL	38	DÓZSA GYÖRGY UNOKÁJA	74
ILOSVAI SELYMES PÉTER	39	HALÁLVIKÁR: A CSÓK	75
KIS, FALUSI HÁZ	40	HÍVEN SOHASE SZERETTEM	76
A HALÁL-TÓ FÖLÖTT	41	EGY RÉGI SZÍNÉSZ-LEÁNY	77

GONOSZ CSÓKOK		IDŐ ELŐTT ELMÚLNI	116
TUDOMÁNYA	78	ÉN FIATAL MARADOK	117
HALÁLVIRÁG: A CSÓK	79	GONOSZAK A HALOTTAK	118
ÚRI SZŰZ DICSÉRETE	80	LENNI KELL, LENNI	119
AKIT ÉN CSÓKOLOK	81	A LEGJOBB EMBER	120
A SZÍV KOMÉDIÁJA	82	SEREGÉLY ÉS GALAMB	121
AZ ELSŐ ASSZONY	83	A ROTHSCHILDÉK PALOTÁJA	122
HA CSÓKOKAT HALLOK	84		
A CSATATÉR HŐSE	85	MOROGNAK A VÉNEK	123
A FONTAINEBLEAU-I ERDŐBEN	86	A VERSELŐ ASSZONYOK	124
		AZ ÉN TESTAMENTUMOM	125
SZÜRET AZ ATHOSZHEGYEN	87	ÁLCÁS, VÉN VALÓMMAL	126
MÁJUSI ZÁPOR UTÁN	89	ÉN KIFELEÉ MEGYEK	127
HIDEG KIRÁLY ORSZÁGÁBAN	90		
AZ ÉLET BOSSZÚJA	91		
KACAGÁS ÉS SÍRÁS	92		
A PARASZT NYÁR	93		
TAVASZ A FALUBAN	94		
AZ UTOLSÓ REGGELEN	95		
MI LESZ HOLNAP?	96		
A HALÁL LOVAI	97		
A FEHÉR KENDŐ	98		
A TAVASZI VIHARBAN	99		
HIDEG KIRÁLY ORSZÁGÁBAN	100		
A NINCSEN HIMNUSZA	101		
CSÉPEL AZ IDŐ	102		
A HARMINCADIK ANDRÁS-NAP	103		
A JÉGCSAP-SZÍVŰ EMBER	104		
EGY VIDÁM TOR	105		
A FEHÉR LÓTUSZOK	106		
A MUSZÁJ-HERKULES	107		
HARCOS EMBER SZÍVE	108		
HA TÁVOLRÓL NÉZEK	109		
ÚJ KÖNYVEM FEDELÉRE	110		
A MARADANDÓSÁG			
VÁROSÁBAN	111		
AKIK MAJD ELKÍSÉRNEK	113		
AZ ÉN BŰNÖM	114		
A MUSZÁJ-HERKULES	115		

AZ ÚR ILLÉSKÉNT ELVISZI MIND...

Az Úr Illésként elviszi mind,
Kiket nagyon sujt és szeret:
Tüzes, gyors szíveket ad nekik,
Ezek a tüzes szekerek.

Az Illés-nép Ég felé rohan
S megáll ott, hol a tél örök,
A Himaláják jégcsúcsain
Porzik szekerük és zörög.

Ég s Föld között, bús-hazátlanul
Hajtja őket a Sors szele.
Gonosz, hűvös szépségek felé
Száguld az Illés szekere.

Szívük izzik, agyuk jégcsapos,
A Föld reájuk fölkacag
S jég-útjukat szánva szórja be
Hideg gyémántporral a Nap.

A SION-HEGY ALATT

»ÁDÁM, HOL VAGY?«

Oszlik lelkemnek barna gyásza:
Nagy, fehér fényben jön az Isten,
Hogy ellenségim leigázza.

Az arcát még titkolja, rejti,
De Nap-szemét nagy szánalommal
Most már sokszor rajtam felejt.

És hogyha néha-néha győzők,
Ő járt, az Isten járt előttem,
Kivonta kardját, megelőzött.

Hallom, ahogy lelkemben lépked
S az ő bús »Ádám, hol vagy?«-ára
Felelnek hangos szívverések.

Szivemben már őt megtaláltam,
Megtaláltam és megöleltem
S egyek leszünk mi a halálban.

AZ ISTEN BALJÁN

Az Isten van valamiként:
Minden Gondolatnak alján.
Mindig neki harangozunk
S óh, jaj, én ott ülök a balján.

Az Isten könyörületes,
Sokáig látatlan és néma,
Csak a szivünkbe ver bele
Mázsás harangnyelvekkel néha.

Az Isten nem jön ám felénk,
Hogy bajainkban segítsen:
Az Isten: az Én és a kín,
A terv s a csók, minden az Isten.

Az Isten hatalmas nagy úr,
Sötétség és világosság,
Rettenetes, zsarnok lakó:
Lelkünkbe ezredévek hozták.

Az Isten az egyszerűség,
Unja a túlságos jókat,
Unja a nyugtalanokat
S a sokszerű, nagy álmodókat.

Az Isten engem nem szeret,
Mert én sokáig kerestem,
Még meg se leltem s akkor is
Kötődtem vele s versenyeztem.

Az Isten van valamiként:
Minden Gondolatnak alján.
Mindig neki harangozunk
S óh, jaj, én ott ülök a balján.

KRISZTUS-KERESZT AZ ERDŐN

Havas Krisztus-kereszt az erdőn
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék. Csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.

Az apám még vidám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg az apám fia voltam,
Ki unta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett.

Két nyakas, magyar kálvinista,
Miként az Idő, úgy röpültünk,
Apa, fiú: egy Igen s egy Nem,
Egymás mellett dalolva ültünk
S miként az Idő, úgy röpültünk.

Húsz éve elmúlt s gondolatban
Ott röpül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen.
Ott röpül a szánom az éjben.

AZ ÚR ÉRKEZÉSE

Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tűzes nappalon
De háborus éjjel.

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjuságom,
De őt, a fényest, nagyszerűt,
Mindörökre látom.

IMÁDSÁG HÁBORÚ UTÁN

Uram, háborúból jövök én,
Mindennek vége, vége:
Békíts ki Magaddal s magammal,
Hiszen Te vagy a Béke.

Nézd: tüzes daganat a szivem
S nincs, mi nyugtot adjon.
Csókolj egy csókot a szivemre,
Hogy egy kicsit lohadjon.

Lecsukódtak bús, nagy szemeim
Számára a világnak,
Nincs már nekik látnivalójuk,
Csak Téged, Téged látnak.

Két rohanó lábam egykoron
Térdig gázolt a vérben
S most nézd Uram, nincs nekem lábam,
Csak térdem van, csak térdem.

Nem harcolok és nem csókolok,
Elszáradt már az ajkam
S száraz karó a két karom már,
Uram, nézz végig rajtam.

Uram, láss meg Te is engemet,
Mindennek vége, vége.
Békíts ki Magaddal s magammal,
Hiszen Te vagy a Béke.

EGY RÉGI KÁLVIN-TEPLOMBAN

Papunk ravasz, öreg bölcs,
Húsz éve is az volt már.
Templomunk Kálvin-templom,
Nincs benne cifra oltár.
A textus ma is Jézus,

Éppen úgy, mint húsz éve:
»Megtöretett a teste,
Megtöretett a teste,
Kiontatott a vére.«

Jártam turista-kedvvel,
Vonatoztam, hajóztam,
De templom rég nem látott
Így, imádkozó pózban.
Be jó volna kacagni
Húsz év után megtérve:
»Megtöretett a teste,
Megtöretett a teste,
Kiontatott a vére.«

A hívek nagy, szent hittel
Figyeltek ott körültem.
Én, ha nem kacaghattam,
Legalább is röpültem.
Ámenre tértem vissza
Húsz évből az ígére:
»Megtöretett a teste,
Megtöretett a teste,
Kiontatott a vére.«

A SION-HEGY ALATT

Borzolt, fehér Isten-szakállal,
Tépetten, fázva fújt, szaladt,
Az én Uram, a rég feledett,
Nyirkos, vak, őszi hajnalon,
Valahol Sion-hegy alatt.

Egy nagy harang volt a kabátja,
Piros betűkkel foltozott,
Bús és kopott volt az öreg Úr,
Paskolta, verte a ködöt,
Rórátéra harangozott.

Lámpás volt reszkető kezemben
És rongyolt lelkemben a Hit
S eszemben a régi ifjúság:
Éreztem az Isten-szagot
S kerestem akkor valakit.

Megvárt ott, a Sion-hegy alján
S lángoltak, égtek a kövek.
Harangozott és simogatott,
Bekönnyezte az arcomat,
Jó volt, kegyes volt az öreg.

Ráncos, vén kezét megcsókoltam
S jajgatva törtem az eszem:
»Hogy hívnak téged, szép, öreg Úr,
Kihez mondtam sok imát?
Jaj, jaj, jaj, nem emlékezem.«

»Halottan visszajöttem hozzád
Én, az életben kárhozott.
Csak tudnék egy gyermeki imát.«
Ő nézett reám szomorún
S harangozott, harangozott.

»Csak nagyszerű nevedet tudnám.«
Ő várt, várt s aztán fölshaladt.
Minden lépése zsoltár-ütem:

Halotti zsoltár. S én ülök
Sírván a Sion-hegy alatt.

SZERESS ENGEM, ISTENEM

Istenem földben, fűben, kőben,
Ne bántsuk egymást mostanában:
Sokat járok a temetőben.

Sokat emlegetlek, citállak:
Te vagy ma a legvalóbb Nem-Vagy,
Ős magyar névvel: az ős-Állat.

Szeress engem, ha tudsz szeretni,
Szeress engem, mert, jaj, utálnak
S olyan jó szeretettnek lenni.

Szeress engem s ölelj át szépen,
Mi, hajh, cudar világot élünk
S kenyértől függ az üdvösségem.

Úgy szeretnék szabad úr lenni,
De éltem, sorsom ki van mérve:
Így kell születni, így kell enni.

Így kell csókolni s megmaradni
És így kell nagyokat tervelni,
Kérni és mindig adni, adni.

A NAGY CETHALHOZ

Óh, Istenünk, borzasztó Cethal,
Sorsunk mi lesz: ezer világnak?
Roppant hátadon táncolunk mi,
Óh, ne mozogj, síkos a hátad.

Csúszós a hátad, mellyel tartod
Lelkünket és a mindenséget
S én csak két rossz, táncoló lábat
S reszkető szívet adok néked.

Sok félelmemet vedd el értük,
Melyek velőimbe befűjnek.
Mutasd meg, hogy nem vagy keresztyén,
Nem vagy zsidó: rettentő Úr vagy.

Végy engem hátad közepére,
Hogy két gyöngye lábam megálljon,
Hogy a szívem ne verje mellem,
Hogy néha rám szálljon az álom.

Vagy dobj le egyszer s mindörökre,
Ne táncolj, lógj, ne tréfálj mindig.
Nem bírom s holt csillagaid már
Nyúgodt fényük arcomra hintik.

A VIDÁM ISTEN

Összetévesztitek a Halállal,
Holott Ő a Halálnak is ura
S akkor vagytok a közelében,
Ha kötekedtek a Halállal.

Ha így szóltok: éljen az Élet,
Derít rátok a Halál ura,
Derít rátok s örül az Isten
Ha így szóltok: éljen az Élet.

ÁLMOM: AZ ISTEN

Batyum: a legsúlyosabb Nincsen,
Utam: a nagy Nihil, a Semmi,
A sorsom: menni, menni, menni
S az álmom: az Isten.

Vele szeretnék találkozni,
Az álommal, nagy, bolond hitben
S csak ennyit szólni: Isten, Isten
S újból imádkozni.

Nem bírom már harcom vitézül,
Megtelek Isten-szerелеmmel:
Szeret kibékülni az ember,
Mikor halni készül.

URAM, OSTOROZZ MEG

Uram, bántottál, úztél, megaláztál,
Sokféle ostort suhogtatott kezed:
Te tudtad, miért.
Kis szolgád bizton nagyokat vétkezett.

Hajh, bűnös voltam, nótáid elloptam,
Nőid csókoltam s kortyongattam borod.
Méltón sujtott rám
Könnyben áztatott, sós, éles ostorod.

Minden bűnömből külön ostort fontál,
Csöpp, beteg vérem sokszor kiütkezött,
Ám csók-ostorod
Legfájóbb ostor ostoraid között.

Uram, utólszor evvel ostorozz meg
Nagy bűnök után méltón, fájón, nagyon
És azt az asszonyt,
Kire korbácsolt, rossz szívemet hagyom.

AZ ÉJSZAKAI ISTEN

Meg-megtréfál az én Istenem,
A régi tromfot visszaadja:
Elszökik tőlem virradatra.
Velem van egész éjszakán.

Jön néha-néha egy jó napon,
Mikor egész valóját látom,
De soha-soha napvilágon.
Velem van s mindig éjszakán.

Olyan ő, mint az asszonyok:
Imádtatja nagyszerű lényét,
De elszalad, nehogy megértsék.
Velem van s rossz az éjszakám.

Az Istenem, tréfás Istenem,
Vajon miért csak éji árnyék?
Fény-nyomában szívesen járnék.
Velem van, de csak éjszakán.

AZ ISTEN HARSONÁJA

Mikor az elnyomottak, a senkik,
Jajdulva, fegyverkezve jönnek,
Az Isten jön és millió árnya
Méhébe halt erőnek és örömnék.
Jajdulva, fegyverkezve jönnek.

Akik erőt és örömet ölnek,
Nem lesz majd kegyelem azoknak.
Néhány ezer évig tűr az Isten,
De azután jaj a gyilkosoknak,
Nem lesz majd kegyelem azoknak.

Mert Isten: az Élet igazsága,
Parancsa ez: mindenki éljen.
Parancsa ez: mindenki örüljön.
Parancsa ez: öröm-gyilkos féljen.
Parancsa ez: mindenki éljen.

Jönni fog az Isten, az ős Élet
S e földön szól majd harsonája:
»Halottak, élők és eljövendők,
Ím, igazságot teszek én máma.«
S e földön szól majd harsonája.

Aki csak élt mások könnye árán,
Rettenetes, rút véggel pusztul.
Sírban, mában, ágyékban, ki zsarnok,
Döggént fog elhullni, csapatostul:
Rettenetes, rút véggel pusztul.

ISTEN, A VIGASZTALAN

Ő: Minden, de áldani nem tud,
Ő: Minden, de senkit se büntet,
Ő teljesíti az Időt
S nem érti meg a mi szivünket.

Hatalmasabb a Jehovánál,
Ő a hideg Ámennek atyja;
Ő csak mosolyog és akar
S egy fagyott Nap az ábrázatja.

Úgy forgatja a Mindenséget,
Mintha unott játékot űzne,
Egy-egy világot megfagyaszt
S ötöt-hatot hajít a tűzbe.

Nem int, nem bosszul, nem jutalmaz,
Mennybe nem kísér, föld alá nem.
Vele holott egyek vagyunk:
Ő: a Muszáj, a Lesz, az Ámen.

Ha ízeinket összetépjük
Istentelen, nagy fájdalomban,
Ő csak mulat: se nem szeret,
Se nem dühít bennünket jobban.

Ő: a nagy-nagy Élet-folyóvíz,
Zuhogva zúg, kacagva harsog,
Sodor, zúz, ont, fut szüntelen,
Nem fogják gátok s renyhe partok.

Ő: a folyásnak akarója,
Melynek forrása s vége nincsen.
Ő: minden és vigasztalan,
Egyetlen és borzalmas Isten.

TÉLI MAGYARORSZÁG

MAGYAR JAKOBINUS DALA

Ujjunk begyéből vér serken ki,
Mikor téged tapogatunk,
Te álmos, szegény Magyarország,
Vajjon vagy-e és mink vagyunk?

Vajjon lehet-e jobbra várni?
Szemünk és lelkünk fáj bele,
Vajjon fölébred valahára
A szolgálá-népek Bábele?

Ezer zsibbadt vágyból mért nem lesz
Végül egy erős akarat?
Hiszen magyar, oláh, szláv bánat
Mindigre egy bánat marad.

Hiszen gyalázatunk, keservünk
Már ezer év óta rokon.
Mért nem találkozunk süvöltve
Az eszme-barrikádokon?

Dunának, Oltnak egy a hangja,
Morajos, halk, halotti hang.
Árpád hazájában jaj annak,
Aki nem úr és nem bitang.

Mikor fogunk már összefogni?
Mikor mondunk már egy nagyot,
Mi, elnyomottak, összetörtek,
Magyarok és nem-magyarok?

Meddig lesz még úr a betyárság
És pulya had mi, milliók?
Magyarország népe meddig lesz
Kalitkás seregély-fiók?

Bús koldusok Magyarországa,
Ma se hitünk, se kenyerünk.
Holnap már minden a mienk lesz,
Hogyha akarunk, ha merünk.

EGY HARCÍ JÉZUS-MÁRIA

Néha úgy tör rám pogány módra
Ez a kicsi, magyar világ,
Hogy szinte én is elkiáltom
A régi Jézus-Máriát,
A harci Jézus-Máriát.

Mit vétettem és mit akarnak?
Hiszen én mindent elhagyok,
Dalt, életet és dicsőséget.
De az igaz: az én vagyok,
De a magyar: az én vagyok.

Láttam én már delelő csordát
Vizetlen kútnál, szenvedőn.
Kiszáradok, én, bús forrás is,
De ne bántsák a szemfedőm,
Ne érítsék a szemfedőm.

Ne jöjjenek majd vezekelni,
Ne nyögjenek, ha meghalok,
Dögöljenek meg éhen-szomjan,
De az igaz: az én vagyok,
De a magyar: az én vagyok.

Nem kellett, amit fölkináltam?
Majd jön idő, hogy kellene.
Jézus-Mária, mit is tettem?
Vad csordának kell-e zene?
Óh, pusztába-halt, szent zene.

MAGYAR FA SORSA

Lelkemben a magyar fa
Lombjai esnek, hullnak:
Lombosan, virágosan,
Így kell, hogy elpusztuljak.

Hejh-hajh, Szilvániából,
Erdők helyéről jöttem:
Lomboztam ima helyett
S keveset könyörögtem.

Ontottam a virágot,
Virultam jóban-rosszban:
Mások gyümölcsösödtek,
Én mindig virágoztam.

Öreg vagyok s pogányul
Imát még most se mondok:
Hulljatok csak halálig
Magyar virágok s lombok.

VÉN DIÁK ÜDVÖZLETE

Zilahra menjen ez a félig-síró,
Félig-vidor ének.
Vén, kóbor diák küldi könnyek között
Az ősi Schola fő-magisterének.

Az ősi Schola már meg is ifjodott
Gyönyörűn azóta.
Csak minket csókolt öregre az idő,
Távolság, küzdés, eszme, bor és nóta.

Páris rikolt rám, míg e verset szövöm,
Én, régi diákokod.
Én jó mesterem, jó görög tanítóm,
Ma is átok még az ősz görög átok.

Homérosz s felhős görög tragédiák
Vágnak a szívembe.
Te beszélsz és mi, nebulók, hallgatunk,
Istenem, istenek, mintha csak ma lenne.

Pedig Homérosz kék ege beborult.
Istenek és hősök
Hullnak azóta szívemből szüntelen,
Hogy az élettel küzdök, kergetőzők.

Anér, és andrós a genitivusa,
Én jó, bölcs tanárom?
Beh elfeledtem görögül s férfiul,
Már csak a sorsot, a végzetet várom.

Arcomon ma is áldott tekintetét
Szemeidnek érzem.
Mennyit biztattál és az élet-öröm
Nem jön el hozzám, nem jön mégsem, mégsem.

Hogy szép az élet, te mondtad szüntelen
S hogy higgyük: akartad.
S míg játszadoztak rajta bús mosolyok,
Erőt és hitet prédikált az ajkad.

Te bérmáltál meg, kis, vidéki lapod,
Hogy poéta lettem.
Múltak az évek s én, verselő diák,
Öreg mesterem, hozzád-öregedtem.

Te állsz előttem, ha már-már nem bírom,
Mint az élet tússza,
Szép bölcs fejeddel, mely hogyha akarod,
Vagy nem akarod, meg lesz koszorúzva.

Úgy ér az ünnep: állasz lombtalanul.
Volt egy rózsza-ágad:
Letépte a sors, a cudar és görög.
Ugye hinni kell a mithosz-világnak?

És úgy állok én, mint te: lombtalanul
S még emlékem sincsen.
Másokért élünk, mi mindig csak adunk:
Így rendelte el ezt a Végzet-Isten.

Nem baj: zöldelnek a zilahi hegyek,
Vidám pince-katlan
Egy csöpp örömet, egy kicsi feledést
Ad annak, kihez a sors irgalmatlan.

És mégis-mégis koszorús fejedet,
Ím, most sokan áldják.
És mégis-mégis, ha nem is örömet,
Szép megkísérteni az élet talányát.

És mégis-mégis, magam is itt vagyok
Ünnep-kocsit tolni
S én jó mesterem, szeretném a kezed
Áldva-átkozva, sírva megcsókolni.

MÉRT IS TETTEM?

Szent, borissza, korhely lázban
Hajnalokig elnótáztam.
Soha többet,
Kiröhögtek, megköpdöstek.

Pesti vásár, pesti korcsma,
Mintha egy rossz mese volna.
Mért is tettem?
Hisz én ide nem kellettem.

Büszke nóta, bátor nóta
Nem kellett itt soha óta.
Magyar csárda,
Itt mindig csak duda járta.

Pesti vásár, pesti korcsma,
Mintha egy rossz mese volna.
Mért is tettem?
Hisz én ide nem kellettem.

HÁRMAN A MEZŐN

Hárman vagyunk csupán a nagy Mezőn:
Az Isten, én és egy paraszti átok.
S én jól tudom, mindnyájan meghalunk,
Csak egy nagyot, kiméletlent kiáltok.

Én egyedül nem félek, reszketek,
Már úgyis a Sátáné az én bőröm,
De a Mezőt és annak Istenét
És a paraszt átkot mégis megőrzöm.

Itt már minden, minden haszontalan,
Őszben, télben, tavaszban s lomha nyárban.
A nagy Mezőn nem fordulhat csoda,
Csak ha kitartunk mi hárman, mi hárman.

AZ ÉN MAGYARSÁGOM

Az én magyarságom
Mindennél keserűbb,
Mindennél igazabb.

Az én magyarságom
Véres és fekete,
Véres és szomorú.

Az én magyarságom
Büszke felleg-orom,
Büszke, nagy sirató.

Az én magyarságom:
Nincs ilyen átkozott,
Nincs ilyen igazi.

NÉHAI VAJDA JÁNOS

Sokáig várta szegény a Halált,
Pedig magyarul s nagyon szépen hívta
S vén haláláig hiányzott neki
Dárius kincse: azaz száz forintja.

Talán a mája se volt épp' szelíd
Olykor biz' nyugós volt ez a vén gyermek.
De hisz' Istennek s ami keserűbb:
Magyarnak, bárdnak, poétának termett.

Durcásan, büszkén csörtetett tovább
Rakott, hívó, bő, nagy asztalok táján,
Dalolt, virrasztott, pusztult csendesen
S göggel rugott ki végső éjszakáján.

Bakonyi fajta, karakán magyar,
Pazar volt, jó volt rossz fajtája mellett,
Magyar mértéknél ő többet adott
S ő azt se kapta, ami nagyon kellett.

Akkor is úgy volt: frász törhette ki
A Dal és Szépség nyugtalan magyarját,
Mert úgy van igaz magyarság szerint,
Ahogy cudarok és urak akarják.

Mert úgy van most is, kis, számár gazok
Fojtják el, fogják az Isten növényét:
Magyar és vátesz, ez éppen elég,
Hogy honi késsel szent szivén döföljék.

Mert úgy van, úgy lesz, nem kell ám ide
Valaki ember, igazán nagy, gazdag,
Hagyjuk szabadon, símán a teret,
Úrnak, nemesnek, hitványnak, pimasznak.

Óh, vén por-ember, boldog néhai,
Fáradt-irigyen, búsan megidézünk
S megejt bennünket a magyar remény,
Ha szikkadt, porladt koponyádra nézünk.

A TÉLI MAGYARORSZÁG

Magyar síkon nagy iramban át
Ha nyargal a gőzös velem
Havas, nagy téli éjjelen,
Alusznak a tanyák.

Olyan fehér és árva a sík,
Fölötte álom-éneket
Dúdolnak a hideg szelek.
Vajjon mit álmodik?

Álmodik-e, álma még maradt?
Én most karácsonyra megyek,
Régi, vén, falusi gyerek.
De lelke hó alatt.

S ahogy futok síkon, telen át,
Úgy érzem, halottak vagyunk
És álom nélkül álmodunk,
Én s a magyar tanyák.

A MAGYAR VIGASSÁG

Nótázó bűnök, hetyke gázság,
Török-szakad és csak azért is,
Halál-hívás,
Csuhaj: ez a magyar vigasság.

Már nem várunk, semmit se várunk,
De egyet még ugrik a kedvünk,
Egye fene:
Hátha vigabb lesz a halálunk.

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY

S amikor az este elterpedt,
Rongyos mécsese lánginál
Imádkozott egy nagyon furcsát
Csokonai Vitéz Mihály:

*

»Add, óh, Uram, ki vagy, vagy nem vagy,
Rossz hátam alá a karod:
Úgy emelj el innen magadhoz,
Ne lássanak a magyarok.«

»Add, óh, Uram, hogy szépet lássak
Távolból. Mindegy, ha hamis
Az, amit a távolból látok.
Magyar vagyok én magam is.«

»Akarok egy valakit látni,
Aki szebben hal, hogyha hal,
Aki a fajtáját átkozta
S aki magyar volt, nagy magyar.«

»Egy századdal előbbre lássak
S lássam, aki engem idéz.
Szomorú sarjamat hadd lássam,
Aki ismét Vitéz, Vitéz.«

*

S amikor a hajnal szétharsant,
Rongyos mécsese lánginál
Furcsát látott s szomorún halt meg
Csokonai Vitéz Mihály.

A KÜRTÖSÖK SZAVA

Fáradt akarók hada ez,
Ez Xerxes gyáva népe:
Hajh, kürtösök, rohanjatok
Nagy kürt-szóval elébe.

Bomlottan, álmosan tolul
Szomorú ember-nyája:
S mi lesz, hogyha a kürtösök
Szava útját nem állja?

Magyar föld, te juh-legelő,
Öngyilkosa erődnek,
Mi lesz, hogyha kürtöseid
Elfáradva kidőlnek?

Mi lesz, ha elszéled a nyáj,
Ha már eleget túrtünk?
Ha már mi is elfáradunk
S ha elnémul a kürtünk?

Hajh, kürtösök, rohanjatok
Nagy kürt-szóval elébe:
Boldogtalan, szomoru nyáj,
Ez a magyar föld népe.

Bomlottan, álmosan tolul
Szomorú ember-nyája:
S mi lesz, hogyha a kürtösök
Szava útját nem állja?

NEKÜNK MOHÁCS KELL

Ha van Isten, ne könyörüljön rajta:
Veréshez szokott fajta,
Cigány-népek langy szívű sihederje,
Verje csak, verje, verje.

Ha van Isten, meg ne sajnáljon engem:
Én magyarnak születtem.
Szent galambja nehogy zöld ágat hozzon,
Üssön csak, ostorozzon.

Ha van Isten, földtől a fényes égig
Rángasson minket végig.
Ne legyen egy félpercnyi békességünk,
Mert akkor végünk, végünk.

ILOSVAI SELYMES PÉTER

Jó Ilosvai Selymes Péter,
Néha-néha úgy-úgy szeretnék
Elborozgatni ökelmével.

Lágy keménység és kemény lágyság,
Neki is ez volt pátriája:
Ez a szegény, cifra Szilágyság.

Egy-két század mit számít köztünk?
Ő is itt álmodott és sínylett.
Álmodtunk, sírtunk, ösztönöztünk.

Őt a régi hősök sarkalták
S én, jaj, magamnak vagyok hőse
S ránk csaptak erdővágó balták.

Hajh, ha találkoznánk mi ketten,
Beh elbúcsúznék sok mindentől,
Amit eddig nagyon szerettem.

Hajh, be kibeszélnők magunkat,
Két régi, örök, magyar ember,
Akiket már minden Új untat.

Ő Toldiról mondana szépet
S poharunkat összekoccintván
Sírva áldanók a meséket.

KIS, FALUSI HÁZ

Fehér falak, szőke gerendák,
Csöndes, bús, falusi házunk,
Ugye, ha mi titokban vagyunk,
Nem komédiázunk?

Gyónó, csöndes, nagy sugdosásban
Sírjuk ki mély titkainkat
S ha benézünk az éjszakába,
Felénk árnyak ingnak.

S mennyi mindent tudunk mi gyónni
Álmatlan éjórák sorján.
Csitt, jajgatva fut le a hóvíz
A bádog-csatornán.

A HALÁL-TÓ FÖLÖTT

A Halál-tó fölött kerengünk
Szép, bátor, büszke madarak.
S a tóban nagy, förtelmes és rest
Kígyó-fejű, éhes halak.
Ezt a bűz-lehü bús tavat
Így is nevezik: Magyarország.

Hiába minden, mind lehullunk,
Húz a Halál-tó: elveszünk.
Hiába lelkünk, lángolásunk,
Szerelmünk, jóságunk, eszünk.
Erőt mi rajta nem veszünk:
Halál-tó marad Magyarország.

LÉDA AJKAI KÖZÖTT

A TE MELEGSÉGED

Miért próbál kép vagy szobor
Lelkemből kilopni téged?
Elevenek vagy hidegek:
Ki tudja nekem adni még
A te egyetlen melegséged?

Minden csókomban meghalok
S ajkaidon kelek újra,
Asszony-szirokkó száz jöhet:
Sorvasztó, édes melegét
Én reám már hiába fujja.

Halottak és elevenek
Hiába hűtnének téged,
Nincs más meleg, mint a tied.
Ki tudja nekem adni még
A te egyetlen melegséged?

A MI NÁSZNAGYUNK

Lagzink előtt a Násznagyunk jön
Rigmusos, órjas harcsa-szájjal
S egy fölöpántlikázott kaszával.

Szól a Násznagy: »Már régi mátkák,
Ideje őket összeadni,
Lekaszálni és megsiratni.«

»Keresem az öröm-szüléket.
Hol, merre vannak, merre látták?
Keresem szívük régi vágyát.«

Csönd van a lakodalmas házban,
A vendégek csak isznak, esznek
És néha nagyokat nevetnek.

S aztán lép a Násznagy kevélyen
Fekete leples tíz szobán át
S hetykén pengeti a kaszáját.

S egy koporsóban kéken-sárgán
Ott fekszünk mi egymással telve,
Végre, örökre egybekelve.

LÉDÁVAL A TAVASZBAN

Az ő testét s az enyémet is,
Óh, tavasznak sokfajta nedve,
Száguldjátok be vetekedve.

Kicserélődve, fiatalon,
Szomorú kedvvel, víg haraggal
Legyünk mi két kárhozott angyal.

Legyünk a Tavasz gyermekei,
Kik arcukat vetik az Égnek,
Kik nedvesek s mégis elégnek.

Csönd legyen akkor az Ég alatt,
Bomolva, szökve, válva rügybe
Mi leszünk a Tavasznak üdve.

Mi legyünk akkor az Ég alatt
A legszebb két tavaszi jószág,
Túlzás, betegség, de valóság.

LÉDA AJKAI KÖZÖTT

Az ajkaid közt rejtőznék el,
De a szemeid reám nyílnak:
Meglátnak az én cimboráim,
Nagyon holdas most minden éjjel.

Lédám, meddig tart a bujósdi,
Ez az ősz, húnyó, csalfa játék?
Tudom, hogy a nyomomban vannak
S nem szabad nyögni, sírni, szólni.

Szomorú, zöld, nagy szemeidben
Dőzsölnek az én cimboráim,
Kikukucskálnak, leskelődnek
A Mámor, a Halál s az Isten.

Ha akarják, szivemre szállnak,
Csókolj, Lédám, semmivé csókolj,
Hogy hiába jöttek legyenek,
Ha ajkaid közt megtalálnak.

HA HOLTAN TALÁLKOZUNK

Áldj meg, ha itthagysz, áldj akkor is,
Ha rossz voltam.
Nem nézhetünk egymás szemébe
Majd egykor holtan.

Fölpattant, nagy, halott szemeink
Kérdve világítják az éjünk:
Miért nem voltunk jók egymáshoz,
Amikor éltünk?

CSÓK AZ ÁJULÁSIG

Ez az ájulásig-csók hona,
Rettegi a paraszt babona
S valahol, vad, erdő-szakálás
Szatír-képű, bús hegyek alján
Fekszik, mint egy nagy, fiatal lány.

Mikor rásüt a Hold, megremeg
S elébe roskadnak a hegyek,
Fehér halmait nyögve áldják,
Szent forrásaira borulnak
És csókba, könnybe, vérbe fulnak.

Jaj annak, aki már erre járt,
És jaj, aki itt asszonyt talált,
Maró szája sohse lakik jól,
Ajka, foga, szíve elvásik,
De csókolni fog ájulásig.

Estéjén, éjén és hajnalán,
Vére és asszonya sincs talán,
Ott piheg egy ibolyás dombon.
S asszony nélkül vagy asszonyostul
Csókol, amíg csak belepusztul.

A SZERELMESEK HOLDJA

Makulátlan az ég
S ragyognia kéne a Holdnak.
De e szent éjszakán
Égen és Földön
Sötét sorsok folyói folynak.

Érzed, hogy rohanunk
Mesebeli lég-folyók hátán?
Ez az az éjszaka,
Mikor a Hold fut
S elhal ilyen csókoknak láttán.

Ez az az éjszaka,
Melyre szörnyű, ha jön a holnap.
Ölelünk, rohanunk,
De meghalunk, ha
Ez éjjel meglátjuk a Holdat.

VÁROM A MÁSIKAT

Én már régen-régen úr lennék
S vagyok öreg temető-szolga:
Volt egy asszony s az életet
Rámparancsolta.

Messze van még, aki fog jönni,
Hogy a varázsból kiszakasszon?
Jöjj s parancsold rám a halált
Te, másik asszony.

CSUKOTT SZEMŰ CSÓKOK

Hogy csókosat egyszerre álmodunk,
Csak ennyit tudok róla.
Istenem, az-e, akit gondolok?
Mindig megérezem,
Mikor lecsúszik a takarója.

Mi már talán sohse találkozunk,
Bús vándorok, mi ketten.
De ott vagyok, mindig, mikor kíván
És ő is eljött,
Akármilyen idegent szerettem.

Lehet, hogy dús, fekete a haja,
Ilyen haját kívánok.
S óh, jaj, az ő dús, fekete haját
Hányszor hozták el
Arcomra kócos, szőke leányok.

Még egyszer fogom más csókjainál
Szemeimet lezárni:
Majd ha ő is így csókol valakit,
Csupott szemekkel,
Mert engem nem bírt már tovább várni.

RUTH ÉS DELILA

Száz alakban, százképpen látlak,
Látlak Ruthnak és Delilának,
Látlak mindenkinek.

Látlak szelidnek, látlak szépnek,
Csúnyaságnak, gyönyörűségnek,
Látlak mindenkinek.

Látlak keserűnek, gonosznak,
Tisztának és vériszaposnak,
Látlak mindenkinek.

Látlak darabosnak, egésznek,
Csóknak, savónak, sónak, méznek,
Látlak mindenkinek.

Látlak angyalnak és ördögnek,
Dicső Valónak, tunya dögnek,
Látlak mindenkinek.

Látlak életnek és halálnak,
Tornak, gyásznak, áldásnak, bálnak,
Látlak mindenkinek.

Száz alakban, százképpen látlak,
Látlak Ruthnak és Delilának,
Látlak mindenkinek.

AZ ASSZONY JUSSA

Bíbor-vágyaiból a Multnak
Obeliszként te megmaradtál:
Mályva-szinű, bús asszony-sírkő
A síromnál.

Tudom én, hogy magad őrzöd csak,
Mikor az én síromat őrzöd,
De a Halált s ami több nála,
Megelőzöd.

Ott fogsz pompázni tompa fénnel
S mikor síromhoz latrok jőnek,
Hirdetni fogod szent, nagy jussát
A volt nőnek.

Hirdetni fogod: te akartad
S mindent, mi történt, te akartál
S hogy nálam is hatalmasabb vagy
S a Halálnál.

HALÁLBA VIVŐ VONATOK

Vonatok, melyek hozzá visztek,
Vonatok, melyek tőle hoztok,
Óh, vonatok, járjatok rosszul,
Ha éjszakában száguldoztok.

Messziről intő lámpák fénye,
Hova engem: halálba csaljon
S találkozzunk egy szörnyüségés,
Halálüvöltő lakodalmon.

NEM JÖN SENKI

Kipp-kopp, mintha egy asszony jönne,
Sötét lépcsőn, remegve, lopva:
Szívem eláll, nagyszerűt várok
Őszi alkonyban, bizakodva.

Kipp-kopp, szívem megint megindul,
Hallom megint: mély, nagy örömré,
Halk tempóra, titkos ritmusra
Mintha jönne valaki, jönne.

Kipp-kopp, most már egy síri alkony
Ködös, süket nótáját zengi
Az őszi est. Ma se jön hozzám,
Ma se jön hozzám senki, senki.

A LELKEDDEL HÁLNI

Mit sarju-hajak csiklandozva fednek,
Szeretném megcsókolni
Két vakszemed, a halványt,
Két kies völgyét a te szép fejednek.

Szeretnék egyszer a lelkeddel hálni,
Belopózni fejedbe,
Szűz szeretnék maradni
S valami újat lelni, kitalálni.

Most én a Halál szárítóján lengek
Tele gondolatokkal.
Óh, talán testem sincs már.
De test nélkül is vágyok és esengek.

Csókosan s szűzen akarnék én válni
A fejedet csókolván,
Azt a két kies völgyet:
Szeretnék egyszer a lelkeddel hálni.

ÉN RÉGI MÁTKÁM

Csupa rom és romlás a multunk
S te voltál élén
A romboló angyal-seregnek.
Csak azért is szeretlek.

Ne jöjj elémbé, meg se csókolj,
Én régi mátkám,
Minden csókom kezdete, vége,
Életem kedvessége.

Csupa rom és romlás a lelkünk,
Mindegy, akartuk.
Sorsunkon titkos, fekete leplek,
Csak azért is szeretlek.

AZ UTCA ÉNEKE

DÓZSA GYÖRGY LAKOMÁJÁN

Sebő pajtás, mit szól a gyomrod?
Pajtás, ebeké a vérünk:
Fejünk fölött varjak kárognak.
Pajtás, meghalt a vezérünk.

Különb volt, mint nyolcvan apátúr,
Szentebb úr nem vala itten,
Úgy trónolt ott, a tüzes trónon,
Mint az egekben az Isten.

Tréfás gyilkosok csiklandozták
S meghalt komoly, büszke fővel.
Háta mögött egy püspök állott
Szentelt vízzel és füstölővel.

Sebő pajtás, jóllaktunk egyszer,
Holt ember varjaknak étkük.
Pajtás, mi voltunk a rossz varjak.
Mi éhesen széjjeltéptük.

Gyomrunkban az élet s az átok,
Hajh, gyomor, haj, kutya bendő,
Ti vagytok Magyarország sírja
S ti lesztek majd a jövendő.

Lesz bőjtje a nagy lakomának,
Lesz új vezér és új Dózsa,
Sebő pajtás, ne köpködj: megvált
Bennünket a Dózsa trónja.

A VÖRÖS NAP

Harcot és dögvészt aki hoztál
Babonás, régi századokra,
Kelj föl, óh, kelj föl, szent, vörös Nap
Reám ragyogva.

Csupa gyászt és feketét látok,
Amint halódva szétekintek:
Éjszakás, gonosz, részeg balsors
Úz, kerget minket.

Sokáig lesz, sokáig tart még
A régi sors, a régi átok?
Késlekedő, tunya, vörös Nap,
Hozzád kiáltok.

Nem akarok dühvel meghalni,
Ajzott és visszatartott ívvel,
Remény nélkül, fekete gyással,
Fekete szívvel.

Kelj föl, óh, kelj föl, szent, vörös Nap,
Míg gyűlölök, vagyok és élek:
Hatalmasabb, pusztítóbb lennél,
Hogyha én nézlek.

S ha te rám néznél, lángot küldnél,
Amiként ez meg vagyon írva,
A gazokra. És én nyugodtan
Dőlnék a sírba.

EMLÉKEZÉS TÁNCICS MIHÁLYRA

Kend volt, Táncsics Mihály,
A mi kora lelkünk:
Atilla ugarján,
Táblabírók földjén,
Szenvedő szerelmünk.

Kendet ostromozták,
Kutya se becsülte.
Mert kend senki se volt,
Mindenkiért hevült,
Paraszt-anyá szülte.

Kendnek sok fájalmát
Szívesen fájlaljuk
S e fájó országban
Kendnek ősz szerepét
Szívesen vállaljuk.

Kend, bizony, elporladt,
De mink, akik élünk:
Vagyunk bizalommal,
Vagyunk új Táncsicsok
S miként kend, remélünk.

Kend új rendet akart:
Mindenkit szeretni.
Mi más rendre vágyunk:
Vagy igaz világ lesz,
Vagy nem lesz itt semmi.

Kendet azért mégis
Áldjuk, mint egy szentet.
Istenünk: az Eszme,
Haló porában is
Áldja-verje kendet.

A LEGSZENTEBB CSÓK

Szálljon le az égnek
Magasságos kedve
Minden szerelemre.

Minden igaz tűznél
Dagad a mi álmunk,
A mi új világunk.

Szeressen az ég is,
Szeressen a sár is,
A kóbor bogár is.

A mi megváltásunk
Így közeleg egyre
A sok szerelemre.

A sok szerelemtől
Tisztul meg az élet
S nem lesznek cselédek.

Büszke úr, ember lesz
Minden csókos lény is,
A kóbor szegény is.

Az ingyen, forró csók
A mi álmunk álma
S szabadság világa.

Egy-egy isten lesz majd
Minden földi ember
Telve szerelemmel.

Óh, szent csók, te szent csók,
Proletárok csókja,
Vörös, égi rózsa.

Ti osztogatjátok,
Amit a Ma elvet:
Az igaz szerelmet.

S minden igaz tűznél
Dagad a mi álmunk,
A mi új világunk.

A HADAK ÚTJA

Vörös jelek a Hadak Útján:
Hunniában valami készül,
Rongyos hadak, roppant hadak
Seregnek vígan, vitézül.

Máma Tűz-ország Magyarország,
Fagyott testét a láng befutja.
Csoda esett. Földre esett,
Benépesült a Hadak Utja.

Százezernyi parittyás Dávid
Készül bízón, dalolva rátok:
Ejh, jó urak, dicső urak,
Ilyen gyávák a Góliátok?

E roppant nép nem Csaba népe,
Melyről legenda szólott nektek.
Más nép e nép, ez csak: a Nép,
A fölkelte Nép. S ugy-e, remegtek?

Dobban a Föld s piros virágos,
Nagy kedvvel a Napot köszöntjük.
És láng-folyó, szent láng-folyó
Minden utca, ha mi elöntjük.

Új hadsereg a Hadak Útján,
Új legenda, új harcos ének:
Ez a jövő, a kész Jövő
S pirkadása a magyar Égnek.

Ez az ezer évig nyomorgók
Százszor lesujtott, bús csapatja,
De az erő, a friss Erő
S vígságát a nagy Élet adja.

Ágyú, gyilok, úri bitangság
Nem fog a mi dús ereinken:
Ha meghalunk, hát meghalunk
S ha meghalunk, meghalt itt minden.

Mi vagyunk: Jövő és Igazság,
Engesztelés és nagy Itélet,
És mi vagyunk, csak mi vagyunk
Jó Sors, ha kell s ha nem kell: Végzet.

Minden mienk, csak a túrés nem
S nincs hatalom, amely megingat
És hangosan, nagy-hangosan
Idézzük meg hóhérait.

Ez az ország a mi országunk,
Itt most már a mi kezünk épít,
Tobzódtatok, tobzódtatok,
Éppen elég volt ezer évig.

Hír és dal ma riongva vág szét
Városfalak közt, falvan, pusztán:
Itt van a nép, megjött a Nép
Vihar-irammal, Hadak Utján.

Itt van a nép, trónt ülni fog most
Ezer évig férge a rögnek,
Itél a nép, ítélni fog
S ezerszer jaj a bűnösöknek.

AZ UTCA ÉNEKE

A szalonoké parfümös rege,
Szilaj és új az utca éneke.

A régi dal: mithosz és diadal,
Véres és bús ének a fiatal.

A szalonokban a könny is hamis,
Az utcán hű az örült kacaj is.

Amit felbecsül szentre a szalon,
Az az utcán rongy kóta, kusza lom.

Csinált sírások, ravasz kacajok,
Az utca bátran derül és sajog.

A szalon-ének beteg kedv-vidék,
Az utca bátran löki ki szivét.

Ott siratják a múlt isteneket,
Itt nekik már rég beesteledett.

Ott tanult, pompás, fölséges karok,
Itt együgyű, de viharos dalok.

Holnap tán égi dal lesz a rege,
De föld-robaj az utca éneke.

CSÁK MÁTÉ FÖLDJÉN

Nyakatokon vad, úri tatárok,
S mégis büszke a ti fejetek.
Frissek a vérben, nagyok a hitben;
Csák Máté földjén ti vagytok az Isten.
Előre, magyar proletárok.

Ami csak szépség s ami reménység,
Mind ti vagytok a Tisza körül.
Nincs a világon még annyi bánat
S annyi láncosa nincs még a világnak,
Mint itt és nincs annyi nagy éhség.

Éhe kenyérnek, éhe a Szónak,
Éhe a Szépnek hajt titeket.
Nagyobb igaza sohse volt népnek,
Hitványabb Nérók még seholyse éltek.
Vagytok: a Ma; vagytok: a Holnap.

Én, beteg ember, csupáncsak várok,
Vitézlő harcos nem lehetek.
De szíveteket megérdemeltem,
Veletek száguld, vív, ujjong a lelkem:
Véreim, magyar proletárok.

A GRÓFI SZÉRŰN

Nyár-éjszakán a grófi szérün
Reccsen a deszka-palánk
S asztag-városban pirosan
Mordul az égre a láng.

Éjféli hajnal, szörnyű fény ez,
Nincs párja, napja, neve.
Fut, reszket a riadt mezőn
Az égő élet heve.

Koldus, rossz álmú zsellér ébred,
Lompos, bús kutya csahol.
Az egész táj vad fájdalom
S a gróf mulat valahol.

Szenes kalászkok énekelnek
Gonosz, csúfos éneket:
»Korgó gyomrú magyar paraszt,
Hát mi vagyok én neked?«

»Mért fáj neked az égő élet?
Nincs benne részed soha.
Ne sírj, grófodnak lesz azért
Leánya, pénze, bora.«

»Ne félj, a tél meg fog gyötörni,
Mint máskor, hogyha akar.
Élethez, szemhez nincs közöd,
Grófi föld ez és magyar.«

S mégis, amikor jön a reggel
S pernyét fújnak a szelek,
A grófi szérün ott zokog
Egy egész koldus-sereg.

Siratják a semmit, a másét,
- A gróf tán épp agarász -
Érzik titkon, hogy az övük
E bús élet s a kalász.

PANNONIA GRÓFNŐ SZEKERE

Pannonia grófnő szekere
Télen a várost vígan futja:
Csörtess, kocsis, szabad az utca.

Nyáron meg kell hallni vad jaját
Százezernyi, rongyos seregnek,
Most odúikban dideregnek.

Nyáron Pannonia homlokát
Szégyen és düh festi nagy pírba,
Télen hajrá, most marja, bírja.

A rongyosak, ember-ordasok
Elbújtak sírva, fázva, várva:
Kocsizhat Pannonia dáma.

Csörtess, kocsis, nincs veszedelem.
Bús ezerjei most a mobnak
Jövő tavaszig nem morognak.

Pannonia grófnő szekere
Robog cifrán, ragyogva, zárva,
De hallga csak, micsoda lárma.

Havas esőben, ím, seregel,
Mint nyáron, a koldusok népe,
Soraiknak nincs hossza s vége.

Nincs tél, nincs gyász, nincs már akadály,
Nincs már szabad út, büszke dáma.
Állj meg, Pannonia batárja.

AZ ŐSZI RÓZSÁK

Proletár-lyányok: dér-esettek,
Mágnás-parkokban őszi rózsák.
Hogyha nem szeretnek, lakolnak
S lakolnak, hogyha már szerettek.

Ha sok az álmuk, fonnyadoznak,
Hogyha kevés, kidobják őket.
Krizántém helyett pótvirágok
Gomblyukában a gazdagoknak.

Őszi rózsák: proletár-lyányok,
Irisz is volt hamupipőke,
S pórvirág volt a krizántém is.
Lesztek ti még csodavirágok.

A CSILLAGOK CSILLAGA

Sohse hull le a vörös csillag:
Nap, Hold, Vénusz lehullott régen
S ő dőlyföl a keleti égen.

Sohse vörös a hulló csillag:
Rózsás, lila, zöld, kék vagy sápadt,
Szeszélye az égi világnak.

Hulló csillag, hullj, hullj, rogyásig,
Ezer eséssel, ezer jajjal:
Egy csillagból is jöhet hajnal.

Vörös csillag, ragyogj és trónolj,
Mióta ember néz az égre,
Vörös csillag volt a reménye.

ÚJ VÁRAK ÉPÜLTEK

Még a máglyák, ím, ki se hültek,
Régi-zászlós még sok orom,
Röpdös babona és turul,
De az új várak fölépültek.

Az új várak: nagy, piros lelkek,
Szándékok, célok és hitek,
Vágyak, amelyek az avas
Várokra villámmal tüzelnek.

És a napok lángolva telnek,
Az ó várak leomlanak,
Csupa új vár lesz a világ,
Hol győztes bárdok énekelnek.

A DÉLIBÁB ÜZENETE

A Hortobágy beüzent Debrecenbe:

»Civis-urak, már holnap délelőtt
Nagy baj leszen.« És ijedt táncot roptak
Debrecenben a tatár agyvelők.

»Civis-urak, már holnap nagy baj leszen:
Gőzösön jár ma már az ember-ész
S a Délibáb Délibábnak maradni
Nem akar már. És ennyi az egész.«

»Basahalmától ős Péterfáig
Ájer pezseg. Úgy hívják: Gondolat.
Fütyöl ez a kerek, tatár fejekre:
Civis-urak, haboznak még sokat?«

»Majd holnap tán nem lesz idő megtérni,
Korrigálni az ősi, nagy hibát:
Civis-urak, nagy baj leszen majd akkor,
Ha vörösen bejön a Délibáb.«

DÓZSA GYÖRGY UNOKÁJA

Dózsa György unokája vagyok én,
Népért síró, bús, bocskoros nemes.
Hé, nagyurak, jó lesz tán szóba állni
Kaszás népemmel, mert a Nyár heves.

A Nyár heves s a kasza egyenes.
Hé, nagyurak: sok rossz, fehér ököl,
Mi lesz, hogyha Dózsa György kósza népe
Rettenetes, nagy dühvel özönöl?

Ha jön a nép, hé, nagyurak, mi lesz?
Rabló váraitokból merre fut
Hitvány hadatok? Ha majd csörömpöléssel
Lecsukjuk a kaput?

HALÁLVIRÁG: A CSÓK

HÍVEN SOHASE SZERETTEM

Csókjaimat szedtem, vettem,
Híven sohase szerettem.

Ha esküdtem s majd meghaltam:
Legjobb asszonyom megcsaltam.

Ha akartam, ha ígértem,
Gonosz voltam tervben, vérben.

Ha öleltem, ha csókoltam,
Borús komédiás voltam.

Ha gondoltam a halálra,
Csalfán tettem, állva, várva.

Ha valakinek esküdtem,
Esküszóából mitse hittem.

Ha tébolyban elájultam,
Új nőben ébredtem, újban.

Ha od'adtam testem, lelkem,
Kerestem és mitse leltem.

Csókjaimat szedtem, vettem,
Híven sohase szerettem.

EGY RÉGI SZÍNÉSZ-LEÁNY

Álmomban mintha mély kutat,
Nagy csók-kutat lihegve ásnék:
Lompos, szép, álmos, szőke lány
S bús-víg, kóbor komédiás-nép
Bukkan elébem.

Ott éltünk közös udvaron,
Korhely színész-pár s nagy leánya,
Akinek csípői köré
Fonódott egy kis diák álma
És a jövődő.

Szinte húsz év mélységnyire
Megkövült lelkemben fekszenek.
Valamikor én azt a lányt
Vallottam a legméltóbb szűznek
S csurgott a nyálam.

Nomád nép, lány, tacsókó-korom,
Kivánczó, szerelmes éjek
Kincsét veti föl a gödör.
Íme, itt van, ez volt az élet:
Néhány számár vágy.

De akkor éltem igazán,
Akkor tudtam nőtényt szeretni.
Azóta már csak másolok.
Életem egy rossz álom, semmi:
Ásom a gödröt.

GONOSZ CSÓKOK TUDOMÁNYA

Isten, küldjön te szent kegyelmed
Szívemre halálom előtt
Valami különös szerelmet,
Valami különös szerelmet.

Szörnyedjenek el, akik látják
Az én öleléseimet:
Új, gonosz csókok tudományát,
Új, gonosz csókok tudományát.

Figurázó, nagy csók-zenével,
Vaditva a maflák hadát:
Így jöjjön el majd az az éjjel,
Így jöjjön el majd az az éjjel.

Így kárhózzván föloldozódom,
Mert így ítélem igazán
Az életet s kulcsát, a csókot,
Az életet s kulcsát, a csókot.

Az élet: elvesztett csók-holmi
S én szeretném az életet
Egy csók-ötlettel megcsufolni,
Egy csók-ötlettel megcsufolni.

HALÁLVIKÁG: A CSÓK

Fekete pillangók fogatján
Megyek majd az utolsó csókra.
Az asszonyom: Halálvirág,
Még sohse láttam: legkülömb,
Tavasszal nyíló őszirózsa.

Halálvirág, ha majd az első
Májusi Hold az égre följön,
Ringó ágyadon pihenek.
Vigyázz, vigyázz, Halálvirág,
Minden kis szirmod tündököljön.

Szent test-kelyhed nyisd ki a Holdnak,
Hadd ámuljon el csodaverten
S amíg mi összetapadunk,
Minden kis bokrot zengjen át
Násmuzsika a forró kertben.

Kis virágok sűgjanak össze:
»Ez volt itt a csóknak Lázárja,
Holott csók-űrnak született,
Méltó csókokat nem kapott,
Most aztán csókol utoljára.«

Hajad, karod, szemed tűzeljen,
Ajkad, csipőd, isteni melled,
Bársonybőr-lábad, mindened.
Édesítsd meg, Halálvirág,
Nekem az utolsó szerelmet.

Fekete pillangók fogatja
Térjen vissza üres batárral,
Halálvirág, szaladj te is,
Ne tudd meg, hogy én egyedül
Mit beszélek majd a halállal.

ÚRI SZŰZ DICSÉRETE

Tested fehér és makulátlan,
De szemedben álmatlan éjek.
Láthatatlan, buja jelírás
Borítja melled s homlokodon
A bélyeg.

Vágyad több, mint az utcalányé,
Éji óráid vétkesebbek.
Ajkidon a nedves hazugság
S ringó járásodban nagy bűnök
Lebegnek.

Az ördög s a hazugság védi
Ezt a te híres szűzessed,
Láthatatlan, buja jelírás
Borítja melled s homlokodon
A bélyeg.

AKIT ÉN CSÓKOLOK

Akit én csókolok, elsápad,
Nem merem megcsókolni
Az anyámat.

Jaj azoknak, kik álmot szőnek
Rólam, hívó barátnak
S szeretőnek.

Jaj azoknak, akik szeretnek,
Mert nem hiszek már régen
A szívemnek.

Akit én csókolok, elsápad,
Nem merem megcsókolni
Az anyámat.

A SZÍV KOMÉDIÁJA

Reng a szívem: asszony-csapatok
Csatáznak dúlva benne.
Két nagy sereg. Egyik a csókos,
Másik pedig azoké, kikért
Hiába estem szerelembe.

Piros és hófehér vértűek
Tépik egymást bomolva.
S a fehérek mindig a győzők:
Kíúzik a volt csókosokat,
Mintha a Mult az övék volna.

S én hallgatom, hogyan zakatol
Vén szívem egyre szebben.
Szerettem-e, kiket csókoltam?
Nem azok-e az igaziak,
Akiket hasztalan szerettem?

Piros és hófehér vértűek
A régi-régi dámák,
Kik bomoltak s kikért bomoltam.
S vén szívem most sírva játssza el
A szív örök komédiáját.

AZ ELSŐ ASSZONY

Vörös haja messze kilángolt
A fruska-nyájból. Még soha
Kis, kálvinista iskola
Nem láthatott ilyen csodát még:
Gizella kis zsidó leány volt.

Félt, idegen volt ott sokáig
S ha fölzajdult a cinterem,
Ő nem játszott: sétált velem,
De kék szeme, buggyant-vér ajka
Vén lelkemmel még ma is játszik.

Tudtam, hogy számomra csodát hoz
E más leány: csodát, sokat,
Izgató élet-titkokat.
Utáltam a többi leányt, mind
S Gizellám, lelkem ma se átkoz.

Gizellám, én ma sem haragszom.
Tavaszi virult a Föld felett
S kis, hím lelkem hogy reszketett
S hogy olvasztott kis leány-ajkad:
Ma is sínylem, óh, első asszony.

HA CSÓKOKAT HALLOK

Éjfél körül a hotelemben
Dalok riadnak, lángok gyúlnak:
X. kisasszonynak és N. úrnak
A csókjai.

Röpdesnek és összetalálnak
Párisnak utcáin a párok.
S én leskődök, hallgatok, várok
Társtalanul.

Órák hosszáig hallgatózok,
Hallgatom a friss szeretőket,
Tán egy kicsit szánom is őket.
Hajnalodik.

Hajnalodik és én vergődök.
A csókos párok szenderegnek.
Hát az emberek még szeretnek?
Mi lesz velem?

A CSATATÉR HŐSE

Ahol nekem is vagy ezerszer
Patakozva ömlött a vérem,
Majd egyszer csak egy hős is terem
Azon az ősi csatatéren.

Nagy harcos lesz, sok lesz a vére,
De gőgös lesz és olyan fajta,
Hogy nem szégyenli a sebeit
S asszony nem fog kacagni rajta.

Csurgó vérét ezer asszony-száj
Kacagva és habzsolva issza
S ő megy sápadtan és gőgösen,
Várják, de sohase néz vissza.

Füvet lel asszonytalan tájon,
Hogy nagy sebeit behegessze
S ahol asszony-személy sohse járt,
Ott hal meg majdan, messze-messze.

A FONTAINEBLEAU-I ERDŐBEN

Sárga ákácok bánatos zápora
Veri az arcom:
A Bonaparték dúlt erdejében
Vidor szemekkel vígakat alszom.

Szomszéd tisztáson ajkak csettintenek,
Nagy karolásnak
Tüzelő zaja vág a fülembe:
Itt is öröm van és itt is másnak.

Itt is szeretnek, itt is nagy az öröm,
Itt is lihegnek,
Pedig a csókok és az ákácok
Itt se tartóbbak és itt se szebbek.

Nászagyat vert itt tán egy párisi pár
S kacagva játszott,
Kacagva csókolt s észre se vette
Mint hullnak rá a sárga ákácok.

Csókoljatok csak, okos szerelmesek,
Bolondul, szépen.
Ez az igaz csók: a Bonaparték
Sárga ákácós, dúlt erdejében.

SZÜRET AZ ATHOSZHEGYEN

Két fráter hordja föl a bort,
Roskadjon ma az asztal,
Teljünk be ma, testvéreim,
Alleluja, alleluja,
Mámmorral és malaszttal.

Milyen csodás az őszi ég,
Ez a bor Krisztus vére
S a csillagok: kis angyalok.
Alleluja, alleluja
S ragyog Mária képe.

Amott táncol a feszület
S a hegyről zeng a nóta.
Hallga, búgnak az orgonák,
Alleluja, alleluja,
Hajnali mise óta.

Az Úr akarja így, az Úr,
Hogy kis szolgálai vágya
Néha kitörjön szabadon,
Alleluja, alleluja,
A fényes éjszakába.

Nézzétek a kő-Máriát,
Mintha reánk nevetne,
Piros tóga ma a csuha,
Alleluja, alleluja
S bennünk az Isten kedve.

A vén templom is mint ragyog,
Mint fehérlik a tornya,
Mintha valami meztelen,
Alleluja, alleluja,
Fehér asszony-test volna.

Holnap jön a konfiteor,
Ima, áhitat, átok,
Ma titkon föl a serleget,

Alleluja, alleluja;
Áldoznak a barátok.

MÁJUSI ZÁPOR UTÁN

Nagymessziről ködölt a Bükk,
Gőzölt a sík, áradt az Ér
S fáradt testemben hirtelen
Ott, a záporverte mezőn
Piros dalra gyujtott a vér,
Piros dalra gyujtott a vér.

Szinte sercent, hogy nőtt a fű,
Zengett a fény, tűzelt a Nap,
Szökkent a lomb, virult a Föld,
Táncolt a Föld, táncolt az Ég
S csókolt minden az Ég alatt
S csókolt minden az Ég alatt.

Káprázó, városi szemem
Behúnyom ennyi csók előtt
Rebegőn és nyugtalanul
És halkán kérem az Urat:
»Áldd meg ezt a csókos mezőt,
Áldd meg ezt a csókos mezőt.«

Itt is, ott is asszony-csapat
Kapál, hol majd élet terem.
(Óh, mégis-mégis élni jó.)
Erősek és fiatalok
S a lábuk térdig meztelen
S a lábuk térdig meztelen.

HIDEG KIRÁLY ORSZÁGÁBAN

AZ ÉLET BOSSZÚJA

Aki az Élettel kikötött,
Akkor hal meg, erője veszvén,
Mikor az Élet lakodalom:
Csillag-esős, nyárvégi estén.

Jaj, hogyha én is akkor megyek,
Mikor pászmásan hull a csillag,
Mikor még menni nem akarok,
Jaj, hogyha éppen akkor hívnak.

Karmos lelkenek mit felelek,
Ha karmolva és fúlva kérdi:
»Miért megyünk el ilyen korán?«
S ha megmondom, tán meg se érti.

»Békétlenek voltunk: meghalunk
Muszájból, fáradtan, sötéten
S úgy bukunk bele a semmibe,
Mint lázadó tüzek az Égen.«

Jaj, hogyha az Élet győzni fog
S hűtlenségemért meglakoltat.
Sohse látott még ez a világ
Nyugtalanabb szomorú holtat.

Rettenetes szép éjszaka lesz,
Csodásabb, dúsabb, mint a többi:
A győztes Élet ez éjszakán
Minden ős pompáját kiönti.

KACAGÁS ÉS SÍRÁS

Kacagni nehéz, sírni könnyebb:
Mikor én nagyokat kacagok,
Dermedten menekülnek
Szívembe vissza a könnyek.

Víz-könnyekkel gyászolnak mások,
Az én könnyeim már szárazok,
Bolond és furcsa könnyek:
Vad, nyugtalan kacagások.

Úgy cseng, mint egy babonás emlék,
Riadozón, ez a kacagás,
Mintha valami ősi,
Nagy átoknak felelgetnék.

A PARASZT NYÁR

Nyomorék s cifra napjaim
Uri s őszi nyomába jár
Egy szép paraszt, egy ős paraszt:
A nyár, a lomha Nyár.

Boldog, aki az ő fia,
Boldog, akit a Nyár szeret,
Boldogak a Nyár fiai,
Az erős emberek.

Boldog, ki mindig ujrakezd,
Boldog, kit az élet maraszt,
Boldog, aki vígan kaszál,
Boldog, aki paraszt.

A Nyár, a Nyár legjobb apa,
Oszlja a békét és erőt,
Leveszem úri süvegem
A paraszt Nyár előtt.

A Nyár, a Nyár nem álmodik,
Kaszál, dalol és nem rohan,
Erősen, biztosan arat,
Forrón és boldogan.

Én, úri Ősznek gyermeke,
Kengyelfutó beteg vagyok:
Előttem Tél, nyomomba Nyár
S Tavaszkor meghalok.

Rámlép a Nyár győzelmesen
S szól lomhán, vígan, könnyedén:
Az én gyermekem volt ez is,
De sietett, szegény.

TAVASZ A FALUBAN

Pufók felhők, dalos fuvalmak,
Foltos fény-mezők a mezőkön,
Kínok a szívben. Ő jön, ő jön,
A szent Tavasz. Ideragyognak
Messze szivek és messze faluk.
Multból az ember s szántott kertből
Kukacot kapar a tyúk.

Hát jönni fog megintlen újra,
Újra uszítva, hitegetve?
Ősz lesz megint. Kinek van kedve
Ezt az ügyet végigcsinálni?
Hiszen a vágy már születve fut:
Télből az ember a halálba
S tyuk-ólba szalad a tyuk.

AZ UTOLSÓ REGGELEN

Az anyám sem ismerne
Azon az egy reggelen,
Az utolsó reggelen.
Egy reggelt kérek én csak.

Ébredjek idegennek
Azon az egy reggelen,
Az utolsó reggelen,
Bámuljak, csodálkozok.

Öleléssel, szidással
Azon az egy reggelen,
Az utolsó reggelen,
Ne bántalmazzon senki.

Közömbösen nézzen rá
Azon az egy reggelen,
Az utolsó reggelen,
Minden az idegenre.

»Ez is elment« - szólánának
Azon az egy reggelen,
Az utolsó reggelen.
»Vajjon ki volt a jámbor?«

MI LESZ HOLNAP?

Emlékezem, hogy tegnap örültem
S körülöttem tegnapok, holtak.
Csak a mát nem látom sehol sem.
Mi lesz holnap?

Rettenetes-bús az én jókedvem,
Tegnapok és holnapok árján
Fut, rohan a Halál elébe,
Aki vár rám.

Az én bús sorsom a mátlanság,
Az én valóim: akik voltak
És akik talán-talán lesznek.
Mi lesz holnap?

A HALÁL LOVAI

Holdvilágos, fehér uton,
Mikor az égi pásztorok
Kergetik felhő-nyájokat,
Patkótlanul felénk, felénk
Ügetnek a halál-lovak.

Nesztelen, gyilkos paripák
S árnyék-lovagok hátukon,
Bús, néma árnyék-lovagok.
A Hold is fél és elbuvik,
Ha jönnek a fehér uton.

Honnan jönnek, ki tudja azt?
Az egész világ szendereg:
Kengyelt oldnak, megállanak.
Mindig van szabad paripa
S mindig van gazdátlan nyereg.

S aki előtt megállanak,
Elsápad és nyeregbe száll
S fehér úton nyargal vele
Holdvilágos éjjeleken
Új utasokért a Halál.

A FEHÉR KENDŐ

Tinta-folyamról tengerre hajtja
Bárkáinkat a fekete ár
S várja a győztest egy fehér kendő
Százezer éve már.

Lobog a szirtről, valaha régen
Ősi poéták álom-asszonya
Szent remegésben, nagy áhitással,
Sírva tűzte oda.

Meghaltunk, de föltámadtunk érte,
Fojtjuk egymást, rongyolt a mezünk.
Lobog felénk az a fehér kendő
S evezünk, evezünk.

Versengünk immár százezer éve,
Marjuk a vad, fekete habot
Minden asszonyok asszonyáért, ki
Régen-régen halott.

Lobog előttünk a fehér kendő,
Vinnyog, nyerít a fekete ár:
Tépetten, rongyban mi csak hajózunk
Százezer éve már.

Hív bennünket a halott menyasszony,
Minden asszonyoknak asszonya,
Futunk. S szegény, tintás, rossz szivünkkel
Sohse érünk oda.

A TAVASZI VIHARBAN

Bepaskol a szemembe
Májusi fa-virágot
Ez a tavaszi vihar.
Könnyű a kacér ágnak,
Könnyű a fa-virágnak.
Ők mégis itt maradnak,
Nekik itt a hazájuk
S nyílnak az új tavaszon.
Nekem tavasz nem zsendül:
Elmentem gyökerestül.

A tavaszi viharban
Állok, mint nagy kérdőjel:
Vajjon merre-merre vet
Ez a szél s virág-ontás,
Ez a nagy, bús lemondás?

HIDEG KIRÁLY ORSZÁGÁBAN

Télben élnek a törpék,
Kiknek a királya: Hideg.
Zsarnok király, Hideg király,
Szakálla hosszú, hosszú
S nem ad kegyelmet senkinek.

Óh, kis Hideg király úr,
Kinek szemed nincs, csak szived,
Kis, rossz szived, haszontalan,
Jégből, hóból és télből,
Bocsáss meg, király úr, Hideg.

Én Óriás-országnak
Vagyok jobbágya, óh, Hideg.
Nagy császárunk: a szent Meleg.
Óh, király úr, kegyelmezz,
Kicsi szived van, de szived.

A NINCSEN HIMNUSZA

A Hajnal nem ragyogó,
Az Éj fehéren lebben,
Az Isten nem jóságos,
Az Ördög nem kegyetlen.

A Nyár fagyos jégverem,
A Tél hevítő hőség,
Piros virág a Bánat
S barna-bús a Dicsőség.

Bivaly-fekete a hó,
Fehér a szurok korma,
A Van csak egy rossz álom
S a valóság a Volna.

A Halál ős dáridó
S kis stáció az Élet,
A Bűn szebb az Erénynél
S legszebb Erény a Véték.

A méz maró keserű
S édes íze a sónak,
A Ma egy nagy hazugság
S az igazság a Holnap.

Nincsen semmi, ami van,
Egy Való van: a Nincsen,
Az Ördög a rokonunk
S ellenségünk az Isten.

CSÉPEL AZ IDŐ

Csépel az idő, hatalmasan csépel
S ahogy kiveri testem-lelkem szemét,
Kezdek megtelni balga bölcsességgel.

*

»Talán ez a jó: törött szalma sorsa,
Talán ez a jó: a kicsépeltek szemek.
Bárcsak mindennek vége-vége volna.«

»Kis céljaikat mások űzzék, mentsék.
Boldog a szalma, mely immár magtalan
S egy szent dolog van: az örömtelenség.«

»Új földet hízlal a kicsépeltek szalma,
Új jövődöket, új öröm-magokat
S legtöbbet az ér, aki meg van halva.«

*

Csépel az idő, hatalmasan csépel
S ahogy kiveri testem-lelkem szemét,
Kezdek megtelni balga bölcsességgel.

A HARMINCADIK ANDRÁS-NAP

Kiket szerettem
S mert én szerettem őket: néhaik,
Harmincadik András-napomkor
Érkeztek ünnepi menetben.

Élők és holtak,
Valamikor szívemnek kínjai,
Éjfélről hajnalig időztek
És a szívemből rostokoltak.

Hajnalkor mentek
Semmibe vissza a hajdani nők
S elfogyasztott szívem helyére
Kacagva keresztet vetettek.

A JÉGCSAP-SZÍVŰ EMBER

Csonttá fagy az, akit szeretnek:
Minden csöpp vér, mely hull miatta,
Belekeményül jégbe, fagyba.

Bús szivek, kik engem szeretnek
S én dermedten jajgatok értök:
Mennyi vér-csöpp, megfagyott vér-csöpp.

Mint egy nagy, piros, véres jégcsap
Csüggök szélén sok szív-eresznek,
Mefagynak, kik engem szeretnek.

EGY VIDÁM TOR

Tor lesz, mint régen-régen vala:
Falubeli bölcs vének jönnek
S kiosztódik a bor és kalács
E vígan gyászoló ember-özönnek.

Leülnek tisztesen, csöndesen,
Siratnak, kik mernek siratni
És egyre nő a vendég-csapat.
Jaj, mit fognak ennyi embernek adni?

Én nem voltam békés valaki,
Mint régi, sok falusi őszám.
Ezek itt nem atyámfiaik,
Nem lesz köztük bajtársam, ismerőszám.

Ezek csöndben, de kíváncsian
Seregelnek össze a torra
S óvatos torkuk köszörülök
Ühmgetésre, búra, kalácsra, borra.

Micsoda tor lesz: az idegenek
Gyásházunkhoz köszönve jönnek,
Leülnek. S a friss hantok alól
Csontjaim tréfásan visszaköszönnek.

A FEHÉR LÓTUSZOK

Vén, bűnös, mély lelkemből néha
Csodálatos forráság buzog,
Mint bús mátkák éjjel sírt könnye
S íme, kinyílnak hirtelen
Csúf tükrén a fehér lótoszok.

Mese-madarak arany-szárnyal
Verik meg a tajtékos vizet
S én érzem, hogy lelkem virágzik,
Hogy nagy, áldott gyermek vagyok,
Buzgok, vágyok, feledek, hiszek.

Láp-lelkem mintha kristály volna,
Naiv, szép gyermek-mesék hona
Kacsalábon forgó kastéllyal
És benne minden hófehér,
Tündér-varázs, édes babona.

Fehér gondolatok, virágok
Terülnek el. A sáros habok
Mintha olvadt ezüst lennének
S én pedig forrón, lihegőn
Kedves, szent, tiszta élet vagyok.

Fehér lótoszok tündökölve
Hajbókolnak a nyári Hold előtt.
Ilyenkor alkony van s fürödnek
Lelkemben a pillanatok,
Szépségek, tervek, fény-testü nők.

S végigborzol egy utca-szélvész
S én mindent megint látok, tudok.
Csikorog a láp fagyos mélye,
Voltak és ismét nincsenek
Virágim, a fehér lótoszok.

A MUSZÁJ-HERKULES

HARCOS EMBER SZÍVE

Küldjétek a szívemet holtan
Valakihez, nem tudom, kihez,
Akihez a legrosszabb voltam.

Egy bús harcos védjen meg engem,
Kinek kegyetlen sorsa a harc
S ki sírva jár a fergetegben.

Én jajgatva, én sírva szánom,
De halottan sem enyhíthetem
Az én szomorú rosszaságom.

Nézzétek majd szívem, a hűltet:
Milyen szép volt s milyen nyomorék,
Engem ős átkok harcba küldtek.

Ha veszettül vívtam, csatáztam,
Sírva dalolt szívemben az üdv,
Mint egy elhagyott szentegyházban.

Akit vágott; búsán, veszetten,
Átkozott, harcos, bolond karom,
Talán-talán épp azt szerettem.

Küldjétek a szívemet holtan
Valakihez, nem tudom, kihez,
Akihez a legrosszabb voltam.

HA TÁVOLRÓL NÉZEK

Úgy látom majd a glóriátok,
Sok pénzetek,
Mostoháim, ti szerencsések,
Mint valami nagy betegséget.

Úgy nézek rátok a falumból
Hallgatagon,
Mint a bús, föloldozott vétek,
Úgy nézek én majd tifelétek.

S úgy fogok majd otthon meghalni,
Mint egy kölyök,
Akinek tréfa volt az élet
És ok nélkül pihenni tér meg.

ÚJ KÖNYVEM FEDELÉRE

Hogy itt vannak egy könyvben, holtan,
Nyomva, befűzve, azt se tudom,
Hogy vajjon őket én daloltam?

Akárkié is lehetnének,
Olyan furcsák és távoliak:
Átok, zsoltár, panasz és ének.

Bizonyos, hogy csúfolják, félik
Ezeket a bűnös dalokat,
Kik az életet félig-élik.

Bizonyos, hogy gyönyörű volna,
Ha ezeket a fájdalmakat
Más éli és más panaszolja.

De én voltam, óh, jaj, én voltam
Szülőtök, vad, borús, új dalok
És én már régen meglakoltam.

A MARADANDÓSÁG VÁROSÁBAN

Vajon igaz, hogy Debrecenben
A Maradandóság lakik?
Én a Mulandóság fia vagyok
S azért siettem most ide,
Hogy megkeressek valakit.

Itt kell, hogy éljen valahol még,
Csak elrejtik évek s falak,
Gyöngyvirágosan Szeszta-bort iszik,
Lecsacsizza az Életet,
Leányt űz, vagy verset farag.

Szulamit és Szaffó az álma,
Vidám rémek veszik körül.
A világ: Nagyerdőtől vasútig.
Boldoggá teszi a sírás
S egy olcsó csóknak is örül.

Itt él, itt van, meg kell találjam,
Az ma is él, az nem halott.
Ilyen jó helyről el nem mehetett.
Megsimítom vén arcomat:
Nem én vagyok, nem az vagyok.

Az ma is él és úgy él, mint más,
Úgy csókol, úgy sír, úgy kacag.
Új, külön Apollója nincs neki
S úgy ír verset, ha verset ír,
Ahogy szokás, ahogy szabad.

Ha jön az éjjel, tud aludni,
Ha jön a harc, hát talpra áll,
Ha ölelő, szép asszony jön, ölel,
Jó cimborája jön, iszik
S mosolyog, ha jön a Halál.

S mi lenne, ha most látna, jönne?
Engem egy nagy átok borít.
Nem akarom látni, nem keresem

Az én fantom-kamaszomat.
Maradjon itt, maradjon itt.

AKIK MAJD ELKÍSÉRNEK

Az ó-temetőben tegnap
Nekidőltem egy sírhant-félnek
S azokra gondoltam csöndesen,
Akik élnek.

Én már félig halott volnék:
Száz halál-pók nagy gonddal sző be,
Hogy juthassak méltón, csinosan
Temetőbe.

De akik tovább is élnek?
Mi lesz velük, szegény balgákkal?
Akik a mély, undok, nagy sirig
Elkísérnek?

AZ ÉN BŰNÖM

Én csak adtam, adtam, adtam
S akik kaptak, egyre kaptak,
Mért dühöngnek énmiattam?

Én csak éltem és daloltam,
Többet, jobban, erősebben.
Olyan nagy bűn, hogy én voltam?

Hát kárhoztam, hát vétkeztem,
Mert másoknál külömb voltam?
Nem akartam, nem kerestem.

Hát igazán ez a sorsa
Minden újnak, szépmerőnek?
Bár sohse születtem volna.

A MUSZÁJ-HERKULES

Dóltömre Tökmag Jankók lesnek:
Úgy szeretnék gyáván kihúnyni
S meg kell maradnom Herkulesnek.

Milyen hígfejűek a törpék:
Hagynának egy kicsit magamra,
Krisztusuccse, magam megtörnék.

De nyelvelnek, zszibongnak, úznek
S neki hajtának önvesztükre
Mindig új hitnek, dalnak, tűznek.

Szeretném már magam utálni,
De, istenem, ők is utálnak:
Nem szabad, nem lehet megállni.

Szeretnék fájdalom-essen
Bujdosni, szökni, sírni, fájni.
De hogy ez a csürhe nevéssen?

Szegény, muszáj-Herkules, állom,
Győzöm a harcot bús haraggal
S késik az álmom s a halálom.

Sok senki, gnóm, nyavalyás, talmi,
Jó lesz egy kis hódolás és csönd:
Így nem fogok sohse meghalni.

IDŐ ELŐTT ELMÚLNI

Idő előtt elmúlni vétek:

Elkárhozok, mert meghalok.

Szúzi harcok, ifjú dühök,

Most kellenétek.

Most kezdek a latroknak fájni,

Most lennék félős valaki:

Koldus-tarisznyás, nagy legény.

S válni kell, válni.

Már nem baj, ha húsemból esznek:

Óh, bárcsak fájna egy kicsit.

Hadd adnám vissza a pofont

Annak, emeznek.

De, hajh, nem kell, amért szapulnak,

Fáradt, haló, vén bölcs vagyok.

Visszatértem a réginek:

Magyarnak, úrnak.

Hajh, be átok, hogy visszatértem,

Be jó volna még a birok,

A nagy, test-a-testen csata

Bokáig vérben.

Be jó volna a nagy gazoknak

Tiporni, rúgni a hasuk,

Szépen, haraggal, magyarán,

Amíg szuszognak.

Be jó volna nézni, ismerni

A csúf varangy-ellenfelet,

Kacagni rajta egy nagyot

S kupáján verni.

Idő előtt elmúlni vétek:

Elkárhozok, mert meghalok.

Szúzi harcok, ifjú dühök,

Most kellenétek.

ÉN FIATAL MARADOK

Beágyazott a villás Vénség:
Meleg ólban vár élet-alom.
Jaj nékem, mert faluba vágyok
S evoé, mert úgy érkezek meg,
Ahogy születtem: fiatalon.

Én fiatalon érkezek meg,
Mankóm is egy dús-virágos ág.
Én nem vénülök csak e tájon,
Nekem adatott magyar földön
Most az egyetlen, nagy ifjuság.

Szakadhatok messze városba,
Vagy visszahódítom a falut:
Sorsom mégis a fiatalság.
Én magyar daccal ébren voltam
Akkor, mikor mindenki aludt.

Asszony leköphet csúfolódva,
Ügyes zsidó röhöghet nagyot:
Vénen, násztalanul, szegényen,
Faluba rogyva, menekülve
Én mégiscsak fiatal vagyok.

Ez az a nagy, nagy fiatalság,
Melynek a bús Halál is szülés.
Nálunk divat korán vénülni,
Itt ifjak is született vének,
Nekem tilalom a vénülés.

GONOSZAK A HALOTTAK

Bomló halottat ölnek,
Akik engem gyűlölnék.

Nem tudok térdre hullni,
Nem tudok megjavulni.

Nem tetszem semmiképpen?
Földeljének el szépen.

Én már régen nem élek,
Ravatalról beszélek.

Hangom halotti, tompa,
Tegyenek a síromba.

Gonoszak a halottak,
Gonoszak a halottak.

LENNI KELL, LENNI

Rám néznek és minden rendben van:

»Nagy valaki ez, vagy nagy senki.«

Csupán azt nem kérdi senki sem:

Gyűlölni kell-e vagy szeretni?

Úgy bánnak velem, mint kisdeddal,

Hol elaltatnak, hol fölráznak.

Minek születtem: valakinek,

Prófétának vagy zsigorásnak?

Kóbor kutyának sorsa az enyém?

Ötszáz évre kell újra lenni?

Ostoba sors, ostoba sirás:

Lenni kell, lenni, lenni, lenni.

A LEGJOBB EMBER

Televagyok félelemmel,
Gyöngeséggel, szerelemmel.
Gyáva vagyok:
Én vagyok a legjobb ember.

Ha tervezek, majd elvállik,
Ha gyűlölök, majd elmálik
S ha örülök,
Őrülök mindhalálig.

Gyávaságban, örületben
Nem ragyogott senki szebben
S ha szeretek,
Nagy vagyok a szerelemben.

Ha kétség jön, majd elhiggad,
Hogyha csönd jön, majd elringat
S ha menni kell,
Majd elmegyek, hogyha hívnak.

Tudok hinni, várni, csalni,
Egyet nem tudok: akarni
S bizonyosan
Fölségesen fogok halni.

SEREGÉLY ÉS GALAMB

Emlékszel-e egy csúf madárra?
Hollók és varjak kósza népe
Így vallat éjről éjre.
Emlékszel-e egy csúf madárra,
Egy véres, bűnös, vén seregélyre?

Nem láttam soha seregélyt én,
Gyöngé, finom fióka-szárnyam
Úgye, hogy makulátlan?
Nem láttam soha seregélyt én,
Nem láttam én, jaj, sohse láttam.

Éjben, csókban, borban, szemétben
Tört szárnyal én sohse loholtam,
Sebekkel, félig-holtan,
Éjben, csókban, borban, szemétben
Az nem én voltam, az nem én voltam.

Nem emlékszem a csúf madárra,
Valaki itt galambnak vélten
Járt helyettem a vérben.
Nem emlékszem a csúf madárra,
Újszülött vagyok, nem is éltem.

Elöttem egy vén seregély járt
Bizonyal, gonosz, bűnös kedvben,
Dacolva, istenetlen.
Elöttem egy vén seregély járt,
De én, ime, újraszülettem.

Piros, fehér, szúzi galambként,
Aki nem küzd, sorsot nem vállal
Egy csúf seregély-árnyal,
Pihés, fehér, szúzi galambként
Halok meg szép galamb-halállal.

A ROTHSCHILDÉK PALOTÁJA

Rossz fiákker, kerekas gálya,
Hol az embert hallgassra intik.
Párisban, Bécsben, télen mindig,
Ködben és este ragyogott föl
Rothschildék palotája.

Kocsisom mindig arra tévedt,
Mintha kocsisom a Sors volna
S rossz fiákkeren bandukolva
Láttam: pompa, tüzes fényesség,
Szőnyegek s drága képek.

Boldog kocsis: egy lovat üthet.
Be borzasztó tenger az utca,
Hol száz gálya száz útját futja.
Be nem egyforma az az isten,
Aki kerget bennünket.

Lekacagott a kocsis hozzám
S ciceroneként járt a szája:
»Ez a Rothschildék palotája.«
S én a hideg ülésre nyomtam
Lángoló, dühös orcám.

Ember-könnyek sós tengerében
Éreztem siklani a gályám,
Vetélt örömök bús dagályán.
Csak egy-két tornyos szikla-kastély
Ragyogott ránk kevélyen.

Örök este és örök gálya,
Csak ott, ott fenn egy-egy toronyban
Lobban öröm örömré, lobban
És mindenek fölött világlik
Rothschildék palotája.

MOROGNAK A VÉNEK

Újfent morognak salabakterék:

Mi magyarságunk nekik nem elég.

Ők a magyarok, ők mindig a vég-ok?

Eb ura fakó,

Ez a magyarság?

Azok magyarok, akik nyomorékok?

Magyar vagyok, vén, bús, magyar diák,

De unom már ezt a komédiát:

Megkarmolom az agg rozmárok arcát.

Eb ura fakó,

Pukkadjatok meg,

Nekünk nem kell savós, úri magyarság.

Mi magyarságunk: élő s nem halott,

Mi vagyunk itt igazi magyarok.

Arany-jászolból nem tudtok jól enni?

Eb ura fakó,

Ne nézzetek ránk,

Amit morogtok, úgyis semmi, semmi.

Elválik úgyis, hogy mi lesz velünk:

Magunké leszünk vagy kilincselünk?

Lesz-e magyarság új célra, nagy okra?

Eb ura fakó,

Faljatok aggok,

Bízzátok ezt az ifjú magyarokra.

A VERSELŐ ASSZONYOK

Nővéreim, verselő asszonyok,
Hogyan látjátok ti a Szépet?
Szebben kacag, hangosabban zokog
Tibennetek az élet?

Szerelem, szülés, lét és költözés:
Az élet-Szfinx nem asszony mása?
Bizonyosan nagyobb megkönnyülés
Az asszonynak sírása.

Bizonyosan szebb az örömötök
S harc nélkül jobban mertek sírni.
Óh, áldott az az asszonyok között,
Aki verset tud írni.

AZ ÉN TESTAMENTUMOM

Eltestálom ezennel
Szegény szívem haragját:
Bolond örökösömnek
Bölcsőjét most faragják,
Most faragják valahol.

Ráhagyom szeretettel,
Amiben csak volt részem:
Jussolja a szerelmem,
Kóromat s szenvedésem,
Szenvedésem s örömöm.

Az én ellenségimmal
Vívja tovább a harcot,
Kupámat hajtogassa
S mutasson vidám arcot,
Vidám arcot, ha borul.

Legyen magyar s fogják rá,
Hogy rossz fia fajának,
Legyen vidám, rajongó
S fojtsa sós, furcsa bánat,
Furcsa bánat s nagy sirás.

Tomboljon, ha nem értik,
Hitet büszkébben valljon,
Szebben és jobban éljen,
Szebben és jobban haljon,
Jobban haljon: derüsen.

Haragudjék, de bölcsen,
Harcoljon, de több göggel,
S ne átkozzon majd engem,
Ha a Nap későn jó fel:
Későn jó fel akkor is.

ÁLCÁS, VÉN VALÓMMAL

Vén, lógó fejemnek
Fiatal az arca:
Mintha a gyermekség,
Eljátszott gyermekség
Játszadozna rajta.

Ingó lábaimmal
Bátorakat lépek,
Minthogyha cél felé,
Nagyszerű cél felé
Hajtana az élet.

Barna üstökömnek
Se híja, se hója,
Mintha tán ez volna
És igazi volna:
Lelkem takarója.

Nagy szemeim olykor
Asszonyoknak intnek,
Minthogyha az öröm,
Az eleven öröm
Pártfogolna minket.

Álcás, vén valómmal
Titkon nyögve, fájva,
Ifju színnel megyek,
Csúfolódva megyek
Az öreg halálba.

ÉN KIFELEÉ MEGYEK

Egy-egy szitok, szép szó, üvöltés
Jön messziről még-még utánam,
Zúgó fülemig alig ér el,
Mértföldeket lép-lép a lábam:
Én kifelé megyek.

Hátul: egyre messzebb az Élet,
Elől: jön-jön az Ismeretlen,
Nem gyűlölöm, kiket gyűlöltem,
Nem szeretem, kiket szerettem:
Én kifelé megyek.

Mit hagyok itt, nem is tudom már,
Messzebb-messzebb visz minden óra.
Fekete-zöld babérfák terhe
Esőzik a bús távozóra:
Én kifelé megyek.